

Sygn. akt II Ca 525/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Monika Kośka

Sędziowie: SSO Anna Pać-Piętak (spr.)

SSO Hubert Wicik

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Nawrot

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 lipca 2018 r. sprawy

z wniosku J. M. (1)

z udziałem J. M. (2)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego we Włoszczowie

z dnia 4 grudnia 2017 r. sygn. akt I Ns 70/17

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włoszczowie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

II Ca 525/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy we Włoszczowie dokonał podziału majątku wspólnego J. M. (1) i J. M. (2) w ten sposób, że przyznał na własność:

1. J. M. (1) synowi J. i M.:

a) nieruchomość niezabudowaną położoną w D., gmina Ł. oznaczoną jako działki nr (...) o pow. 3,3483 ha, dla której Sąd Rejonowy we Włoszczowie prowadzi księgę wieczystą nr (...);

b) samochód osobowy marki M. (...) rok prod. 1995 o nr rej. (...) i nr nadwozia (...);

2. J. M. (2) córce S. i M. nieruchomość zabudowaną położoną w D., gmina Ł., oznaczoną jako działka nr (...) o pow. 3,5055 ha, dla której Sąd Rejonowy we Włoszczowie prowadzi księgę wieczystą nr (...);

II. zasądził od J. M. (2) na rzecz J. M. (1) tytułem dopłaty kwotę 66.500 zł płatną w terminie do dnia 31 stycznia 2018 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności;

III. przyznał od Skarbu Państwa – SR we Włoszczowie na rzecz adw. E. W. kwotę 2214 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczkę z urzędu;

IV. orzekł, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny, z którego wynika, że J. M. (1) i J. K. zawarli związek małżeński w dniu 08 kwietnia 1989 roku w Urzędzie Stanu Cywilnego w M.. Nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. W czasie trwania małżeństwa pozostawali w ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej (okoliczność bezsporna). Rozwód między stronami został orzeczony w dniu 26 kwietnia 2006 roku wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach w sprawie I C 3443/05. W czasie trwania małżeństwa strony otrzymały na podstawie umowy darowizny gospodarstwo rolne o powierzchni 6,8538 ha położone w D., gmina Ł., składające się z zabudowanej działki nr (...) o powierzchni 3,5055 ha oraz działek gruntu oznaczonych nr (...). Dla tych nieruchomości Sąd Rejonowy we Włoszczowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Uczestniczka na stałe zamieszkuje na tej nieruchomości. W czasie trwania małżeństwa strony nabyły samochód osobowy marki M. (...) rok produkcji 1995. Wartość gospodarstwa rolnego według zgodnych oświadczeń stron wynosi 253.000,00 zł.

Tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o podział majątku zasługuje na uwzględnienie. Strony bezspornie twierdziły, że w skład majątku wspólnego wchodzi nieruchomości stanowiące gospodarstwo rolne położone w D., gmina Ł. o łącznej powierzchni 6,8538 ha oraz samochód osobowy marki M. (...). Sąd nie znalazł podstaw, aby ich twierdzenia w tym zakresie kwestionować, zwłaszcza, że były one poparte dokumentami potwierdzającymi własność w/w i zgodnymi w tym zakresie twierdzeniami stron, które nadto wyłączyły z podziału nieruchomości stanowiące wyposażenie gospodarstwa domowego. Poza wymienionymi w pkt. I ppkt. 1 i 2 sentencji postanowienia składnikami nic więcej nie wchodzi w skład majątku wspólnego. Powyższe okoliczności nie były w toku całego postępowania kwestionowane. Wobec zgodnych twierdzeń Sąd nie przeprowadzał w tym zakresie postępowania dowodowego. Zgodnie bowiem z treścią art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Bezsporny był również ostatecznie sposób podziału majątku wspólnego, zgodnie z porozumieniem zawartym przez strony na rozprawie w dniu 21 listopada 2017 roku, na mocy którego dla J. M. (2) miała zostać przyznana nieruchomość zabudowana nr (...), zaś dla wnioskodawcy pozostałe nieruchomości z wyrównaniem wartości poprzez przyznanie dla J. M. (1) dopłaty w kwocie 66.500,00 zł. Nadto wnioskodawca miał otrzymać w wyniku podziału majątku wspólnego samochód osobowy, bez uwzględnienia jego wartości, w zamian za rezygnację na rzecz uczestniczki z nieruchomości stanowiących wyposażenie domu. Sąd dokonał podziału majątku wspólnego stosownie do dyspozycji art. 46 kro, który wskazuje, że do podziału majątku stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Zgodnie zatem z art. 684 k.p.c. rolą Sądu jest ustalenie składu i wartości przedmiotu podziału. Zgodnie z brzmieniem art. 687 k.p.c. sąd powinien dążyć do zgodnego przeprowadzenia podziału spadku (stosując przy tym odpowiednio art. 622), a dopiero w braku podstaw do wydania postanowienia działowego według zgodnego wniosku uczestników – przeprowadzić dział według art. 623 w zw. z art. 688. Przyjmuje się, że dyspozycja omawianego przepisu nie wyklucza możliwości umownego załatwienia sporu przez współspadkobierców w drodze ugody sądowej obejmującej cały spadek lub jego część. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, w której ostatecznie strony porozumiały się co do sposobu podziału. Nadto Sąd zważył, że proponowany podział nie jest sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej (art. 213 § 1 k.c.), a nadto dokonanie podziału majątku wspólnego przez podział fizyczny w najlepszym stopniu uwzględnia interesy współmałżonków (art. 211 k.c.). W tym zakresie Sąd zważył również, że propozycja wnioskodawcy, aby podział majątku wspólnego nastąpił przez sprzedaż całego gospodarstwa rolnego w drodze przepisów postępowania cywilnego nie została zaakceptowana przez uczestniczkę, co w sytuacji wypracowania porozumienia przez strony poprzez dokonanie podziału fizycznego nieruchomości zwalniało Sąd z zastosowania tego sposobu podziału. Ponadto w realiach niniejszej sprawy rozwiązanie to, wbrew stanowisku J. M. (1) nie byłoby korzystne dla żadnej ze stron, przede wszystkim pozbawiałoby lokalu mieszkalnego uczestniczkę J. M. (2), a nadto nie gwarantowało, że cena uzyskana ze sprzedaży egzekucyjnej będzie odpowiadać wartości gospodarstwa rolnego wskazanej przez strony. Wartość nieruchomości wobec braku sporu pomiędzy stronami w tym zakresie Sąd ustalił na podstawie ich zgodnych oświadczeń na kwotę 253.00,00 zł (pkt. III porozumienia k. 52). Taką wartość wskazał we

wniosku J. M. (1), odwołując się nadto do okoliczności, że wartość ta była także podawana przez J. M. (2) w sprawie I Ns 455/11. Skład majątku wspólnego stron Sąd ustalił na datę 18 maja 2006 roku, tj. zniesienia między nimi wspólności ustawowej prawomocnym orzeczeniem rozwodowym. Wartość majątku wynosi, według cen obecnych 253.000,00 złotych. Małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym, co oznacza, że udział każdego z nich w majątku wspólnym wynosi 126.500,00 złotych. Zważywszy, że na rzecz każdej ze stron zostały przyznane nieruchomości – na rzecz J. M. (2) działka zabudowana oznaczona jako działka nr (...) o powierzchni 3.5055 ha, której wartość strony określiły na kwotę 193.000 zł zaś dla J. M. (1) pozostałe nieruchomości rolne oznaczone jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 3,3483 ha i wartości 60.000,00 zł należna J. M. (1) dopłata wynosi 66.500 zł. Powyższą kwotę tytułem dopłaty Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy od J. M. (1). Uwzględniając sytuację materialną i interesy obydwu stron, Sąd określił datę uiszczenia spłaty w terminie do 31 stycznia 2018 roku. W tym zakresie Sąd uwzględnił również stanowisko wnioskodawcy, aby wartość pojazdu nie została wyrównana przez dopłaty, gdyż zrezygnował on z wszystkich ruchomości stanowiących wyposażenie domu mieszkalnego. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca. Zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez pominięcie przy ustalaniu składników majątku działki nr (...) stanowiącej część gospodarstwa rolnego, a wskazanej w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowe we Włoszczowie nr (...);

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że sytuacja finansowa uczestniczki umożliwi jej spłatę na rzecz wnioskodawcy w kwocie 66500 zł w sytuacji, gdy ta nie przedstawiła żadnego dowodu w tym zakresie, a w toku postępowania jedynie mówiła, że będzie musiała pieniądze pożyczyć (nie wiadomo od kogo), wskazując jednocześnie, że nie ma oszczędności ani zdolności kredytowej, bo nie posiada żadnych dochodów;

- art. 619 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd zasięgnięcia opinii biegłych co do sposobu podziału gospodarstwa rolnego w naturze;

3. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 213 k.c. poprzez przyjęcie, że podział gospodarstwa rolnego stron nie jest sprzeczny zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, w sytuacji rozdzielenia działek pomiędzy stronami bez zasięgnięcia opinii biegłego rolnika w tym zakresie;

- art. 214 § 4 k.c. poprzez nierozważenie przez Sąd możliwości zarządzenia sprzedaży gospodarstwa rolnego, w sytuacji gdy żadna ze stron nie wyraża zgody na przyznanie go w całości, wnioskodawca nie jest rolnikiem indywidualnym, co ostatecznie powinno doprowadzić do zarządzenia przez Sąd sprzedaży gospodarstwa rolnego.

W oparciu o powyższe zarzuty wnioskodawca wnosil o zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie o sprzedaży licytacyjnej gospodarstwa rolnego i podziale uzyskanej sumy na rzecz stron po 1/2, względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację uczestniczka wносиła o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie w zakresie w jakim doprowadziła do uchylenia zaskarżonego postanowienia z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd Rejonowy istoty sprawy.

Na mocy art. 46 k.r.o. do podziału majątku wspólnego stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Z kolei przepis art. 1035 k.c. nakazuje stosować do działu spadku odpowiednio przepisy o zniesieniu współwłasności. Tym przepisom prawa materialnego odpowiadają na gruncie procesowym przepisy art. 576 § 3 k.p.c. oraz art. 688 k.p.c. Zatem, mając na uwadze art. 46 k.r.o. w związku art. 1035 k.c., Sąd pierwszej instancji trafnie stwierdził, że do podziału majątku wspólnego należy stosować odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, w szczególności zaś przepisy art. 211 k.c. i art. 212 – 216 k.c. regulujące zasady zniesienia współwłasności na mocy orzeczenia sądu, a w odniesieniu do gospodarstwa rolnego przepisy art. 213 k.c. – art. 216 k.c.

Rozstrzygając w sprawie Sąd Rejonowy pominął jednak normę art. 213 k.c., co słusznie zarzucił apelujący. W myśl tego przepisu, jeżeli zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego przez podział między współwłaścicieli byłoby sprzeczne z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd przyzna to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele. Art. 214 k.c. przewiduje, że w razie braku zgody wszystkich współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który je prowadzi lub stale w nim pracuje, chyba że interes społeczno-gospodarczy przemawia za wyborem innego współwłaściciela (§ 1). Jeżeli warunki przewidziane w paragrafie poprzedzającym spełnia kilku współwłaścicieli albo jeżeli nie spełnia ich żaden ze współwłaścicieli, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który daje najlepszą gwarancję jego należytego prowadzenia (§ 2). Na wniosek wszystkich współwłaścicieli sąd zarządzi sprzedaż gospodarstwa rolnego stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (§ 3). Sprzedaż gospodarstwa rolnego sąd zarządzi również w wypadku niewyrażenia zgody przez żadnego ze współwłaścicieli na przyznanie mu gospodarstwa (§ 4).

Zatem przepisy normujące sposób zniesienia współwłasności, w tym sposób zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, jako podstawowy sposób wyjścia z niepodzielności ustanawiają podział fizyczny rzeczy, różnicując jedynie przesłanki, które przemawiają przeciwko takiemu sposobowi zniesienia współwłasności (art. 211 k.c. i 213 k.c.). W odniesieniu do gospodarstwa rolnego jeśli podział między współwłaścicieli byłby sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd winien odstąpić od podziału i przyznać to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 467/07, LEX nr 523605). Przepis art. 213 k.c. uzupełnia normę wyrażoną w art. 211 k.c. (oraz w art. 623 k.p.c.) w ten sposób, że kryterium podziału w naturze polegające na zgodności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy, zostało zastąpione pojęciem „zasad prawidłowej gospodarki rolnej”. W orzecznictwie utrwalony jest już pogląd, że zniesienie współwłasności gospodarstwa przez jego podział nie może zostać przeprowadzone bez uwzględnienia zasad prawidłowej gospodarki rolnej (zob. postanowienie SN z dnia 7 marca 2008 roku, III CSK 328/07, lex nr 366585).

Zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 619 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd Rejonowy zasięgnięcia opinii biegłego z zakresu rolnictwa co do sposobu podziału gospodarstwa rolnego. Za prawidłową należy przyjąć tylko taką wykładnię art. 619 § 2 k.p.c., zgodnie z którą zasięgnięcie opinii biegłych jest obligatoryjne nie tylko co do formy podziału ale także co do samej dopuszczalności podziału gospodarstwa rolnego. Dla ustalenia dopuszczalności podziału gospodarstwa rolnego niezbędna jest wiedza specjalistyczna (art. 278 § 1 k.p.c.) nie tylko dla ustalenia czy sam podział jako taki może nastąpić (art. 213 k.c.), ale również dla określenia jaki powinien być najbardziej racjonalny sposób podziału uwzględniający wszystkich okoliczności (art. 623 k.p.c.), do których należy zaliczyć m.in. usytuowanie gruntów rolnych w stosunku do budynków mieszkalnych i gospodarczych jak również poszczególnych, odrębnie położonych gruntów względem siebie, dogodność dojazdu, planowany sposób wykorzystania gruntów rolnych, techniczne możliwości faktycznego prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz dotychczasowe zaangażowanie w jego prowadzenie przy uwzględnieniu priorytetowego traktowania współwłaściciela, który dotychczas nim się zajmował (art. 214 § 1 i 2 k.c.). Okoliczność, że gospodarstwo rolne składa się z kilku wydzielonych ewidencyjnie działek oraz że dla różnych części gospodarstwa powadzone są odrębne księgi wieczyste niewątpliwie sprzyja technice podziału, jednakże nie ma istotnego znaczenia dla oceny, czy wydzielone przy zastosowaniu tego kryterium gospodarstwa gwarantują racjonalne prowadzenie każdego z nich i nie może przesądzać o zaniechaniu korzystania przez Sąd z opinii biegłych. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2007 r.; sygn. akt IV CSK 305/07).

W niniejszej sprawie o podział majątku wspólnego obejmującego gospodarstwo rolne wnioskodawca jak i uczestniczka domagali się podziału tego gospodarstwa, podstawowym zagadnieniem niezbędnym dla dalszej oceny tego wniosku była kwestia, czy podział nie byłby sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej. Dla stwierdzenia tej okoliczności niewątpliwie konieczne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 619 § 2 k.p.c., art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. W tym celu Sąd winien był zażądać opinii biegłego rolnika, gdyż zgodnie z art. 619 § 2 k.p.c., w związku z art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c. podział gospodarstwa rolnego w naturze nastąpi po zasięgnięciu opinii biegłych co do sposobu podziału. Sąd pierwszej instancji wydając postanowienie z dnia 4 grudnia 2017 r. dokonał podziału fizycznego nieruchomości rolnej - najwartościowszego składnika majątku wspólnego J. M. (1) i J. M. (2), opierając się w tej materii jedynie na wypracowanym przez strony porozumieniu co do przeprowadzenia podziału majątku. Słusznie zarzuca skarżący, że Sąd nie wyjaśnił czy dokonany w związku z ostatecznymi w tej kwestii wnioskami stron podział nieruchomości rolnej jest zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej i zaniechał dopuszczenia wskazanego wyżej dowodu z opinii biegłego z zakresu rolnictwa, a zatem nie wyjaśnił pierwszoplanowej dla sposobu podziału majątku wspólnego okoliczności co do formy podziału, jak również co do samej dopuszczalności podziału gospodarstwa rolnego. Brak jednocześnie podstaw aby przyjąć, że Sąd pierwszej instancji dysponował wiedzą specjalistyczną pozwalającą na dokonanie w tym zakresie samodzielnej oceny.

Ponadto zauważyć należy, że sprzeczność podziału z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej zachodzi wtedy, gdy reguły te przemawiają przeciwko podziałowi, np. gdyby istniała szansa na podjęcie towarowej produkcji rolnej w działowym gospodarstwie przez któregoś ze współwłaścicieli, a podział doprowadziłby do powstania nieżywej jednostki (lub jednostek), która ze względu na obszar, brak siedliska, inwentarza oraz na inny zawód współwłaściciela i brak jego stosownych kwalifikacji, czy zainteresowań z góry skazana byłaby na wyłączenie z produkcji rolnej (zob. postanowienie Sn z dnia 7 marca 2008 roku, III CSK 328/07, lex nr 366585). Również należy zwrócić uwagę, że przyznanie przez sąd gospodarstwa rolnego jednemu ze współwłaścicieli przy zniesieniu współwłasności gospodarstwa rolnego następuje z uwzględnieniem przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Tym samym nie ma wątpliwości, że zniesienie współwłasności zarówno nieruchomości rolnej, jak i gospodarstwa rolnego, zainicjowane od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw, następuje z uwzględnieniem ograniczeń wprowadzonych tą ustawą. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie poczynił także wystarczających ustaleń i nie zbadał, czy zarówno wnioskodawca, jak i uczestnik posiadają kwalifikacje rolnicze do prowadzenia gospodarstwa rolnego, czy zamierzają zająć się rolnictwem. Sąd Rejonowy odstąpił również od dostatecznego wyjaśnienia sytuacji majątkowej stron pod kątem rozstrzygnięcia o ewentualnych spłatach lub dopłatach. Ponadto Sąd Okręgowy w toku postępowania apelacyjnego dostrzegł rozbieżności między numeracją przedmiotowych działek w ewidencji gruntów, a numeracją działek ujawnioną w księgach wieczystych Aktualny wydruk z księgi wieczystej prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości rolnej, tj. (...) wskazuje, że w skład przedmiotowego gospodarstwa rolnego wchodzi działki o numerach: (...) o łącznej pow. 6, 84 ha, natomiast wypis rejestru gruntów nie wykazuje działki nr (...). Działka nr (...) jest zastąpiona przez (...) i działka (...) zastąpiona jest działką (...), a łączna powierzchnia tej nieruchomości to 6,8535 ha.

Omówione wyżej wadliwości zaskarżonego postanowienia są na tyle duże, że uzasadniają stanowisko o nierozpoznaniu przez Sąd Rejonowy istoty sprawy. Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. polega bowiem na pominięciu przez sąd orzekający rozważenia przesłanek stanowiących o istnieniu prawa czy roszczenia. Zachodzi ono wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu odnosi się do tego, co nie było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy powództwa (wniosku w postępowaniu nieprocesowym) albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.09.2002 roku, IV CKN 1298/00, LEX 80271).

Co prawda Sąd Okręgowy zauważa, że rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji było powieleniem porozumienia jakie zawarli wnioskodawca i uczestniczka w dniu 21 listopada 2017r. (k. 52), uwzględniło zatem ostateczne stanowisko skarżącego w zakresie sposobu podziału majątku wspólnego. Rodzi się zatem pytanie czy może on w apelacji zmienić swoje stanowisko i wnieść o inny sposób podziału. Na to pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej. Postępowanie

apelacyjne, chociaż odwoławcze, ma jednak charakter postępowania rozpoznawczego, a Sąd Okręgowy rozpoznający sprawę w drugiej instancji zachowuje charakter instancji merytorycznej, rozpoznając sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.). Zmiana wniosku strony w przedmiocie sposobu podziału wywołana rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji jest możliwa i skuteczna na etapie postępowania apelacyjnego i nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek oceny dopuszczalności i zasadności takiego wniosku. W rozpoznawanym jednak przypadku wymaga to przeprowadzenia ponownie całego postępowania dowodowego zmierzającego do dokonania takiej właśnie oceny. Nierozpoznanie istoty sprawy jest wadą postępowania, którą sąd odwoławczy obowiązany jest badać z urzędu w ramach dokonywania kontroli orzeczenia w postępowaniu apelacyjnym. Wydając zaskarżone orzeczenie Sąd pierwszej instancji nie rozstrzygnął istoty sprawy, albowiem nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego z dziedziny rolnictwa. Konieczne stało się zatem uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ustali czy podział gospodarstwa rolnego wchodzącego w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika nie byłby sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, dopuszczając na tę okoliczność dowód z opinii biegłego rolnika, zbada sytuację majątkową i życiową stron oraz wyjaśni rozbieżności w zakresie numeracji działek ujawnionych w księdze wieczystej nr (...), a wypisem z ewidencji gruntów, a następnie wyda rozstrzygnięcie w sprawie.

Mając powyższe ma uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włoszczowie ,pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Pać- Piętał SSO Monika Końska SSO Hubert Wicik